

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□□□□□□□□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Dela „Solidaritatea”: Convocare. — Prețul grâului. — Îmbunătățirea vieții țăranilor. — Situația. — Cronica Economică. — *Cronică*: Un plan de refacere al creditului. Refacerea creditului. Creditul agricol. Noul eod de comerț. Tratatative cu străinătatea. Dolarul. Bursa.

„SOLIDARITATEA”

ASOCIAȚIUNE DE INSTITUTE FINANCIARE CA INȘOȚIRE.

CONVOCARE.

În urma amânării adunării generale din 8 Noembrie 1936 — amânare decisă de Consiliul de administrație în 26 Octombrie 1936, — băncile membre ale asociației sunt rugate să participe prin reprezentanții lor autorizați la

Adunarea generală ordinară,

care se va ținea **Duminecă, 13 Decembrie 1936, orele 9 1/2 a. m.**, la Cluj, în sala festivă a Camerei de Industrie și Comerț, str. Mareșal Foch, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Darea de seamă a consiliului de administrație, citirea raportului consiliului de cenzori pentru gestiunea anului 1935, prezentarea Bilanțului și a Contului Profit & Pierdere încheiate per 31 Decembrie 1935;
2. Descărcarea consiliului de administrație și a consiliului de cenzori pentru gestiunea anului 1935;
3. Alegerea noului consiliu de administrație;
4. Probleme actuale;
5. Taxele de membru pentru anul 1936;
6. Propuneri și interpelări.

Sibiu, 26 Octombrie 1936,

ss. **Dr. Aurel Vlad**
președintele „Solidarității”.

Băncile, cari din motive de economie, nu pot trimite reprezentanți, sunt rugate să trimită proeură semnată în regulă pentru a fi reprezentate de persoane, cari vor lua parte la adunare. Proeurile se vor trimite până la 12 Decembrie 1936 la Sibiu pe adresa „Solidarității”, sau la Cluj pe adresa Băncii Centrale.

Prețul grâului.

Într'un stat agricol, cum este al nostru, grâul este arbitrul prosperării generale. Când prețul grâului e mic, producătorul nu are bani, nu poate cumpăra, nu poate consuma, nu poate plăti datoritiile, nici impozitele. Băncile restrâng creditele și constrâng clientela la plată, tocmai atunci, când aceasta ar avea mai mare nevoie de sprijin. Fiindcă creditul e un lucru ciudat: Cu cât cineva are mai mare nevoie de el, cu atât mai greu îl obține, și cu cât cineva are mai puțină nevoie de el, cu atât creditul lui crește. După omul bogat creditul se aruncă numai așa, dar' nu prea are nevoie de el; omul sărac se sbate ca peștele pe uscat, are mare nevoie de el, dar' nu prea capătă.

Dacă prețul grâului crește, împrejurarerea aceasta, are efecte și asupra altor produse. Stimulează uzul fertilizatoarelor, cumpărarea de tractoare, pluguri și mașini agricole moderne, hăinărie etc. Are efect și asupra navigației: Porturile noastre se umplu de corăbii și navlurile sunt în urcare. Prețul grâului atrage după sine și prețul cucuruzului. La prețuri înalte nu mai rentează îngrășarea rămătoarelor cu cucuruz; urmarea este că untura și slănina se scumpesc. Oamenii trec la uzul uleiurilor și grăsimilor vegetale. Cu un cuvânt toată lumea câștigă.

Prețul actual al grâului este în creștere, chiar și în relațiune mondială. Să fie oare aceasta un semn de înviore generală, sau numai un fenomen trecător?

Restricțiunile vamale și valutare ale traficului internațional sunt și acuma în vigoare. Despre repercusiunile devalorizării francului francez și a celorlalte valute forte devalorizate concomitent, nu ne putem face încă o idee clară căci sunt prea recente. Cauza urcării prețului la grâu, este deci a se căuta în altă parte.

Într'adevăr, deja de luni de zile ne-au venit știri din America, despre seceta extraordinară de care au fost bătute în Statele Unite și Canada, regiunile producătoare de grâu. Seceta aceasta se produce în parte în urma configurației geografice a continentului, parte prin extirparea absurdă a pădurilor.

În relațiune geografică America nu se prezintă într'un mod foarte simplu: Toți munții cei mai mari se prelungesc dela nord spre sud. În felul acesta curențele reci dela pol, și cele calde dela ecuator, nu au nici un stăvilă, și curenteră neslăbite șesurile, uscând pământul, ciocnindu-se între el și producând dese ciclonuri. Industria la rândul ei, care s'a dezvoltat în relativ scurt timp, în mod uriaș, a defrișat pădurile, cari, după cum știm, sunt acumuloare de umezeală și ploi. Ambele aceste cauze, au avut ca rezultat promovarea secetei și răspândirea nisipului luat de vânturi, în regiuni tot mai mari, înecând vegetația.

Deci, nu numai că statele din America în anul acesta nu vor putea exporta, dar sunt silite chiar să importeze cereale. Din situația aceasta trag foloase celelalte state agricole, mai cu seamă cele din Europa. Ele vor putea vinde cu prețuri mari. Dar și Statele Unite profită indirect, căci banul dat pentru import, se întoarce în altă formă iarăși la mază. Statele Unite sunt creditoarele lumii întregi, și în special ale Europei. Contribuabili țărilor agricole, având un export bun, vor putea plăti mai ușor impozitele lor, și statul la rândul său va putea plăti mai ușor cuponul rentelor. Lumea e azi un organism economic unitar, în care cauzele și efectele economice se compensează în mod aproape automat.

La noi țăranul e încă departe de situația de a trage toate foloasele ce derivă din urcarea prețului. Întâi, la noi grâul încă nu e standardizat. Observăm însă, că reducerea la un singur tip la noi nu e posibilă, deoarece avem regiuni deosebite din punct de vedere al solului și al climei. Cu toate aceste variațiile de grâu existente, s'ar putea reduce la 2—3 soiuri. Șesurile Munteniei, Bănățului, Crișanei și Basarabiei au aproximativ aceiași climă și același sol. Tot așa, se aseamănă între ele regiunile deluroase și muntoase ale Ardealului, Moldovei și Bucovinei. Excepție face numai Dobrogea, care atât ca formațiune geografică, cât și ca climă, se deosebește de celelalte regiuni. Ea ar putea avea a treia categorie de grâu. Produsul regiunilor dela șes, care ar forma cali-

tatea l, ar putea fi destinat pentru export, reprezentând pe piețele mondiale standardul românesc, iar celelalte categorii ar putea forma calitățile destinate mai mult pentru consumul intern.

În al doilea rând, valorizarea grâului direct dela producător, se face încă tot după tipicul vechiu, prin jidani și alți samsari. De câteori nu auzi dela țăran, dacă îi spui că pe grâu ar putea căpăta peste 400 Lei, zicând, că jidanul a umblat prin sat, dar nu dă mai mult de 370—380 Lei pe majă. Aici ar putea fi un vast teren de activitate pentru aceia, cari de fapt doresc prosperarea țăranului, și nu-l îmbată numai de cap cu vorbe răsunătoare ca „stat țărănesc“ „democrație“ și alte lozince de felul acesta. Ridicarea țăranului din primitivitate nu se face prin doctrine, ci prin muncă practică. El este foarte sensibil pentru un bine real care i se face, mai cu seamă dacă acesta i se face gratuit. Dar pentru scopul acesta e nevoie de muncă și jertfe. În schimb partidul, care s'ar decide la aceasta, ar avea toate sufragiile sale, și și-ar face merite nepieritoare, curățind cu un cias mai de vreme satele noastre de lipitorile ei. Ne gândim când seriem aceste rânduri, la valorizarea grâului după sistem canadian. Durere, că în cazul acesta trebuie să ne adresăm statului, căci prin cooperative și mijloace particulare nu este posibilă înființarea unei organizații așa de vaste ca aceea pe care o avem în vedere. E vorba de „Canadian wheat pool“, sau pe românește: „Uniunea producătorilor de grâu canadian“. Ea cuprinde o vastă organizație de stat, cu scopul de a vinde grâul direct, adică cu excluderea intermediarilor. Evident că prin sistemul acesta comisionul ce-l încassează samsarul, trece la beneficiul producătorului. Acesta livrează grâul (standardizat) la proximal magazin public (de stat) și primește imediat un acout asupra prețului. Prin măsura aceasta se intenționează o desfacere lentă a recoltei și ajutorarea producătorului, prin posibilitatea ce i se dă, ca să poată satisface trebuințele sale cele mai urgente, căci tentațiunea de a vinde, chiar și efin, este mare când îți vine samsarul cu bani peșini în casă. Natural că acesta reține câteva timp grâul cumpărat, și îl vinde iarna cu atât mai scump, fo-

losindu-se de răirirea stocurilor. E drept că prin livrarea directă la magazia statului se nimicesc comercianții intermediari, dar aceasta la noi nu are importanță, căci nu aparțin elementului românesc.

În felul acesta s'ar crea și pentru viitor o posibilitate mai dăinuitoare de a obține pentru grâul nostru prețuri mai mari, cari să nu depindă numai de buclucurile ce le au alte țări producătoare. În plus, dacă diferiții dictatori vor înceta în viitor de a mai zângăni mereu din sabie, iar statele, concomitent cu devalorizarea valutilor forte, și abandonarea sistemului autarhic, se vor apropia economic unele de altele, după cum ar fi și natural în era telegrafiei fără fir și a avioanelor, atunci am putea susține, că urcarea mondială a prețului grâului e prevestitoarea unei înviorări economice generale și durabile.

E. VANCU.

Îmbunătățirea vieții țăranilor.

Problema ridicării nivelului traiului material al populației noastre rurale se impune dintr'un intreit punct de vedere: național, politic și economic.

Din punct de vedere național, populația dela țară, constituie — și așa a fost în toate timpurile și locurile — elementul regenerator al celorlalte clase sociale ale națiunii. Acestea, prin contactul cu civilizația și cultura, se rafinează și se abstractează, până la dispariție. Golurile lăsate de volatilizarea păturii orășenești vor fi umplute de elementele viguroase, furnizate în mod continuu de rezervoriul neseccat, format de populația satelor. În afară de aceasta, populația noastră rurală participă cu cotă de 80 la sută din elementul etnic al statului și deci, neglijarea acestei clase sociale ar putea să aibă urmări fatale.

Din punctul de vedere politic, civilizarea satelor nu poate să mai întârzie nici un moment, pentru motivul, că, în urma acordării dreptului de vot direct, egal, universal, etc. țărani au dobândit o forță politică preponderantă, de care orice om de stat este obligat să fie seama.

Și în sfârșit, din punct de vedere economic. Ocupația principală a țăranilor dela noi este agricultura. Aceasta este temelia întregii economii naționale, fiindcă ea procură oamenilor articolele de primă necesitate, pentru hrană și pentru îmbrăcăminte, pe deoparte și materia primă pe seama unei imense părți a industriei, pe de altă parte.

Sfârșitul războiului pentru unitatea națională ne-a adus două mari reforme sociale: exproprierea moșiilor întinse, urmată de improprietățile celor îndreptății în special a țăranilor, și acordarea sufragiului universal.

Recunoașterea dreptului de vot pe seama celor cari nu-l aveau înainte de războiu s'a făcut din necesitatea de a da puțină aceluia, pentru care este constituit Statul, în special Statul Român, să ia parte și la conducerea lui. Căci, altfel, cum s'ar fi putut interpreta și aplica principiul suveranității naționale, consacrat și de Constituția României prin art. 33, conform căruia „toate puterile emană dela națiune“, dacă marea majoritate a națiunii nu dispune de mijlocul de a exercita suveranitatea?

Reforma agrară a fost concepută, legiferată și pusă în aplicare, în primul rând, pentru țăranii. În adevăr, situația de a vedea o masă nesfârșită de muncitori agricoli fără pământ propriu, lucrând pe proprietățile altora, cu cari nu aveau nimic comun, nu mai putea fi tolerată, fără riscul tulburărilor sociale, ca cele din 1907 și altele. Un superior interes național cerea, ca pământul sau teritoriul — element de bază al fiecărui stat — să fie stăpânit de aceia, cari l'au apărat și cari, la prima chemare, vor trebui, din nou, să-și verse sângele pentru el.

Înainte de aceasta cu 100 de ani, marea proprietate era, în România, singurul regim de drept comun, cu singura excepție a răzeșilor și moșnenilor. Prin reformele din 1864, 1890, 1900 și 1907 s'au reparat o parte din nedreptățile din trecut.

Reforma radicală din 1917, a rupt definitiv cu trecutul, expropriind toate proprietățile mari, publice și particulare, și improprietărind pe toți muncitorii agricoli, lipsiți de pământ. Legiuitorul constituant a crezut, că, prin reforma concepută de

dânsul, a reușit să soluționeze definitiv problema socială din noul stat întregit.

În curând, însă, efectul nu a întârziat să se arete.

De unde, fără românească figura între primele state exportatoare de produse agricole din Europa Orientală, în urma improprietării a ajuns să joace un rol cu totul șters, în privința aceasta. Producția totală agricolă a țării a scăzut într'un mod, de care ni-e rușine să mai pomenim. Cauzele sunt ușor de găsit.

Majoritatea țăranilor din Vechiul Regat și Basarabia, cari au fost improprietăriți, nu dispuneau nici de capitalul necesar exploatării, nici de cunoștințele, de care aveau nevoie pentru cultivarea pământului primit.

Nici starea individuală a țăranului improprietărit nu s'a îmbunătățit, față de aceea, pe care a avut-o înainte de războiu. Țăranul nostru, cu deosebire cel din Basarabia, Moldova și Muntenia, continuă a-și duce viața în aceeași mizerie, împovărat de o familie numeroasă, incult, fatalist, cu prea puține cunoștințe în meseria lui, fără capital suficient pentru exploatare.

Traicul său de toate zilele este tot așa de primitiv ca și acum 100 de ani. Subalimentat, în multe părți epuizat de băuturi alcoolice și infectat de diferite boli sociale, pe jumătate îmbrăcat, acest țăran este lăsat și azi în voia soartei, fără sprijin și ajutor. Dacă lucrurile nu se vor schimba, două alternative sunt posibile: comunismul sau pauperismul. Primul duce la destrămarea statului național; al doilea, la degenerarea populației rurale, singura rezervă, care, apărată la timp, poate asigura succesiunea generațiilor de mâine.

Ce este de făcut? Problema are multe aspecte.

Unii susțin că trebuie răspândită, din toate puterile, cooperația la țară. Cooperațiile agricole de producție, de desfacere în comun, de credit, etc. ar fi menite să vină în ajutorul gospodăriilor țăranesti. Aceasta se crede că ar fi soluția, cu atât mai mult, cu cât cooperația, în special cea de credit, a dat rezultate bune, mai ales în Muntenia, înainte de războiu.

Alții, entuziasmați de dumpingurile sovietice din anii trecuți, sunt de părerea, că singure kolhozurile ar deslega în mod fericit problema. Ori, sub această formă

a holhozurilor, s'ar introduce și la noi proprietatea colectivă a statului, ceea ce nu s'ar putea admite, într'un stat, în care populația, cum este a noastră, deabia a eșit din era marilor latifundii.

Credem, că soluțiunea problemei ar consta în următoarele două remedii: raționalizarea proprietății agricole și industrializarea satelor.

Prima, înseamnă prohibițiunea prin mijloace legislative de a se fărâmiți proprietatea pământului. Treptat, va trebui, ca numărul actual al proprietarilor de pământ să fie micșorat, prin comasare în proprietăți de întindere minimă de 25 Ha și prin introducerea sistemului de moștenire în favoarea exclusivă a primului născut băiat. Numai pe o suprafață de dimensiuni mai mari se pot aplica cele mai bune metode de cultură și de exploatare.

Latura economică a problemei va fi astfel rezolvită, satisfăcându-se necesitățile consumului intern în timp ce o bună parte a bunurilor agricole vor fi destinate exportului.

Surplusul de oameni rămași fără pământ, va fi întrebuințat în industrie. Industrializarea fărănimii înseamnă tocmai utilizarea unui număr de 2-3 milioane de oameni în fabricarea de lucruri, în afară de hrană. În loc ca aceste două milioane să-și piardă timpul cultivând într'un mod cu totul primitiv loturile de pământ, care nu le asigură nici cel mai mic minim de existență omenească, așa cum se face azi la noi în 90 la sută de cazuri, lucrurile ar căpăta o înfățișare radical schimbată, când aceste milioane de brațe ar fi întrebuințate în industria de diferite feluri, producând articole, în condițiuni accesibile și populației dela țară, mai bine înstărită. Azi țăranul nostru lucrează deabia o jumătate de an, iar cealaltă jumătate vegetează în mizerie. Din munca depusă vara la cultivarea pușinului pământ de care dispune, nu poate trăi, nici pe departe, tot anul, împreună cu familia. Iar iarna și în celelalte luni, în care, la câmp, nu are ce face, stă cu mâinile încrucișate și consumă.

O ridicare a standardului de viață a țăranului nostru la un nivel, la care are dreptul în noul stat liber și întregit, este absolut necesară și urgentă, pentru considerațiunile enunțate la început. Această

ridicare, însă, nu se poate face decât printr'o mai rațională repartiziune a proprietății agricole și printr'o mai chibzuită utilizare a brațelor țărănești, în felul, în care le-am schițat mai sus.

Dr. SIMION MITEA.

Situația.

În numărul trecut al „Revistei Economice“ ne-am ocupat de comisiunile de pe lângă Banca Națională a României și cele parlamentare, însărcinate cu studierea arzătoarei probleme a refacerii creditului.

Suntem în măsură a arăta o parte din lucrările de până acum ale unor comisiuni.

Pe primul plan al preocupărilor pare a fi problema creditului bancar.

Fără îndoială că o revenire a încrederii populației față de mecanismul bancar sdruncinat în perioada de criză, nu mai poate întârzia.

Astfel, comisiunea care lucrează actualmente la Ministerul de finanțe, comisiune compusă din reputați specialiști în acest domeniu, delegați ai Ministerului de finanțe și ai Băncii Naționale, discută actualmente modalitățile unei reorganizări a creditului bancar.

Deocamdată două chestiuni mai importante preocupă comisiunea aceasta:

1. Este vorba de asigurarea pentru deponenți, a certitudinii remiterii depunerilor pe cari aceștia le vor face eventual la bănci, depuneri cari au scăzut actualmente la jumătate în raport cu anul 1924.

2. În al doilea rând este vorba de asigurarea executării creanțelor debitorilor bancari.

Pentru rezolvarea acestor probleme fundamentale ale creditului bancar, comisiunea discută în prezent o serie de proiecte lucrate de Oficiile de Studii ale Ministerului de Finanțe și ale Băncii Naționale. În ce privește garantarea depunerilor, până acum nici o formulă care a fost pusă în discuție, nu a obținut sufragiul tuturor membrilor comisiunii.

Evidența creditului a dat naștere unui proiect interesant, prin care să se asemene debitorii chirografari ai băncilor, în ce privește publicitatea creanței sale, cu debitorul ipotecar. Dar nici în această privință nu s'a putut ajunge la o soluție definitivă, existând diferite obiecțiuni referitoare la generalitatea publicității. Se pune anume problema, dacă creanța va fi înscrisă într'un registru public, sau accesibil numai unui număr restrâns de instituțiuni interesate.

Se pun mari nădejdi în garanțiile ce le va aduce legea în discuțiune, grație cărora criza bancară va putea fi învinsă prin revenirea încrederii depunătorilor. Iar băncile, prin nouile depozite intrate, își vor putea permite o mai mare facilitate în acordarea creditelor, ceea ce va avea drept consecință imediată, o sensibilă ameliorare a depresiei de care suferim.

Comisiunea însărcinată cu studiarea creditului agricol a precizat deocamdată categoriile de agricultori la care se referă acest credit. Aceste categorii sunt în funcție de întinderea proprietății cultivate. Ele sunt în număr de trei:

- a) proprietatea mică până la 10 ha,
- b) proprietatea mijlocie dela 10 la 50 ha și
- c) proprietatea mare dela 50 ha în sus.

Creditul rezervat micii proprietăți și celei mijlocii, va fi acordat ca și până acum de către băncile particulare, cărora li se va face reescont la Banca Națională în baza sistemului warantelor sau prin gaj asupra recoltei. Marea proprietate va avea stabilit regimul de credit pentru investiții și exploatare prin organismul institutului agricol de credit ipotecar.

A rămas în discuție o chestiune foarte importantă. Este vorba dacă vor beneficia de noile credite și agricultorii cari au intrat în legea conversiunii și își achită restanțele în mod eșalonat.

În legătură cu redresarea creditului agricol e și legiferarea asigurărilor țărănești.

S'a renunțat la ideea obligativității asigurărilor țărănești, dat fiind faptul că instituțiile de credit vor cere la acordarea oricărui împrumut garanția prealabilă a unei asigurări.

În discuțiunea comisunii creditului agricol este și proiectul de lege al Băncii Naționale cu privire la creditul pe warante. În acest proiect se prevede antrepoziționarea producției agricole în silozuri și garantarea warantei printr'un organism dependent, fie de Cassa de Depuneri și Consemnațiuni, fie de Banca Națională.

Cât privește creditul micilor producători, comisiunea însărcinată cu studiarea acestei lature a problemei, abia e la începutul lucrărilor.

Iată deci stadiul lucrărilor comisuniilor dela Ministerul de Finanțe, pentru reorganizarea creditului.

• • •

Săptămâna aceasta a avut loc congresul funcționarilor publici, la care au luat parte reprezentanții multor asociații de slujbași.

S'a arătat cu acest prilej situația neregulată, din punct de vedere legal, a funcționarilor publici — împovărați de curba sacrificiului și cărora nu li s'a asigurat minimul de existență.

Funcționarii întruniți în congres au cerut prin moțiunea votată:

Fixarea unui minim de existență pentru toate categoriile de funcționari. Armonizarea salariilor, reorganizarea tuturor serviciilor publice.

Revizuirea numirilor și înaintărilor ilegale; desființarea cadrului disponibil și reîncadrarea funcționarilor la autoritatea de origine. Desființarea legii cumului că nici un funcționar să nu mai aibă decât o funcție și un salariu.

Aplicarea dispozițiilor statutului funcționarilor publici tuturor funcționarilor preluați dela stat la societățile concesionare. Cu alte cuvinte suprimarea disproporției care există între diferitele categorii de funcționari publici.

i. o.

Cronica economică.

Din datele provizorii ale Ministerului de Comerț și Industrie rezultă, că producția de cărbune, pe primele opt luni ale anului în curs este în plină creștere. Această sporire a producției cărbunelui se explică prin intensificarea cererii din partea industriei și a Căilor Ferate. O a doua explicație a creșterii în timpul din urmă a producției de cărbune constă în faptul, că anumite întreprinderi, cu deosebire societatea „Petrosani”, au recurs la așa numitele *procedee de inobilare* a cărbunelui, crezând că, în felul acesta, va face din acest obiect negru un obiect de combustibil potrivit și accesibil pentru și pe seama gospodăriilor casnice. După toate probabilitățile, încercările au toate șansele de reușită. În primul rând, capitalul ce necesită instalațiile pentru procesul de inobilare nu ar fi prea mare. Apoi, în schimb, asigurarea plasamentelor în centrele urbane ar da un impuls considerabil extracțiunii cărbunelui în țară dând de lucru la o mulțime de oameni. De altfel, media consumului de cărbune pe cap de locuitor în țara noastră este la nivelul cel mai scăzut față de țările celelalte din Europa.

În numărul de Sâmbătă 24 Octombrie 1936, cotidianul din Capitală „Argus” publică, sub titlul de exemplu, o foarte interesantă listă a câtorva articole de primă necesitate și mare consum, indicând în dreptul fiecăruia elementele, cari intră în costul de producție. Din datele înșirate se poate constata că, în foarte multe cazuri, taxele și impozitele percepute de stat sunt așa de mari, încât întrec chiar valoarea însăși a mărfurilor. Astfel, cafeaua costă cif. frontieră, Lei 26 kgr. Statul încasează prin Ministerul de Finanțe, și numai în vamă suma de Lei 60,77. Deci la intrarea în țară, un kgram de cafea costă Lei 26, iar la eșirea *din vamă*, nu mai puțin de 86,77 Lei. La toate acestea se mai adaugă taxele de transport pe diferite căi și mijloace, până la locul de desfacere; impozitele de variate categorii, timbre de asistență socială, aviație, culturale, impozitele și taxele locale, etc. Ieftinirea vieții, prin urmare nu depinde numai de producători, de comercianți sau de alți intermediari, ci într'o măsură foarte apreciabilă și de stat.

*

Dificultățile ce s'au pus în executarea exporturilor românești destinate țărilor, cari și-au devalorizat monedele, încă nu a fost înlăturate. Dispoziția Băncii Naționale a României, după care exportatorii să nu execute contractele încheiate cu firmele străine decât dacă acestea vor achita celor dintâi un număr de Lei egal cu numărul pe care l'au plătit înainte de devalorizare — a fost pusă în discuție. Controversa s'a iscat în jurul chestiunii de a ști, dacă ordinul B. N. R., — emanațiunea unei întreprinderi particulare — poate fi invocat drept forță majoră pe care ar putea să se bazeze exportatorii români în refuzul lor de a exe-

cuta contractele. Ori, problema a fost rezolvată, în sensul, că dispoziția s'a dat și prin direcțiunea generală a vămilor. Desigur problema a fost soluționată pro futuro. Pentru timpul, care s'a scurs dela data devalorizării monedei și până azi, — un răstimp de mai bine de o lună — chestiunea lichidării exporturilor este mult mai delicată.

Creditul este unul dintre elementele indispensabile vieții economice, mai ales în circulația banilor.

Se pare că deabia în timpul din urmă au început să-și dea seama oamenii noștri politici și guvernării. Oameni competenți în materie, întruniți la diferite departamente ministeriale și compartimente economice, lucrează febril la redactări de texte, cari vor deveni lege. După câte se spun, guvernul liberal vrea să se ocupe, în apropiata sesiune legislativă, în primul rând, de reglementarea pe baze noi a diferitelor instituții de credit.

Între alte proiecte de această natură, ni se anunță proiectul de lege pentru standardizarea și warantarea cerealelor. O asemenea lege există de pe vremea ministeriatului Domnului C. Garoflid, dar nu a fost aplicată niciodată. Chestia principală, care se pune imediat în legătură cu rezolvirea problemei warantării și standardizării cerealelor este, fără doar și poate, construirea silozurilor. Pentru construirea silozurilor se va face, așa se spune din rândurile autorilor proiectului de lege, apel la capitalul particular. Vom vedea, dacă calculele de rentabilitate, pe cari și le vor face cei cari dispun de mijloace lichide, îi vor determina să concure la construcția silozurilor necesare.

Intrunit de curând în Paris, Consiliul Camerii de Comerț Internaționale a făcut o serie de propuneri practice, pe cari le adresează tuturor statelor civilizate, spre studiere și aplicare. Reproducem pe cele mai esențiale și anume: 1. Crearea unui centru internațional, cu scopul de a studia toate măsurile protecționiste luate de fiecare stat în parte spre a pune în vedere tuturor statelor cari le-au decretat, că a sosit timpul desființării acestor piedici în calea circulației bunurilor; 2. Părăsirea treptată și rațională a regimurilor contingentării și reînțoarcerea, pe măsură ce împrejurările vor permite, la o politică liber schimbistă; 3. Încheierea unor pacte regionale între grupuri de state, compuse după împrejurări naturale, cari favorizează schimburile economice, și înlătură conflictele politice; 4. O largă înțelegere asupra unei singure politici monetare; 5. Desființarea controlului asupra schimburilor cu străinătate și a plășilor prin clearing și în sfârșit 6. reluarea operațiilor internaționale de credit.

Din toate acestea reese clar, dorința de libertate economică de care sunt inspirați oamenii luminați ai vremurilor noastre. Economia dirijată pare că e pe punctul de a fi abandonată. Măsurile restrictive aduse comerțului extern de fiecare stat, nu a adus nici un profit nimănui. Fiecare stat s'a temut de concurența streinătății, căutând să-și apere producția și industria proprie. Atitudinea aceasta concomitentă postbelică a tuturor țărilor a dat naștere situației internaționale atât de încurcate a schimburilor, încât azi relațiile economice dintre state au devenit quasi-imposibile o revizuire a întregii politici comerciale externe a țărilor europene și extra-europene fiind mai ardentă ca niciodată.

La Ministerul de Agricultură și Domenii s'a alcătuit un proiect de lege pentru reglementarea asigu-

rărilor agricole. Principiul de bază al proiectului este obligativitatea asigurărilor. Obiectul asigurărilor s'a fixat deocamdată la trei: în contra grindinei, a incendiilor și în contra mortalității vitelor. De sigur, spre a se respecta principiul obligativității, taxele sau mai bine zis primele vor fi cât se poate de mici: 20—30 Lei de fiecare vită. Primele, ce se vor plăti pentru asigurarea în contra riscurilor provenind din intemperii și grindină, se calculează în raport cu suprafața culturii, iar cele pentru recuperarea pagubelor survenite de pe urma incendiului, se fixează la 1 promil din valoare. Se afirmă, că proiectul va mai reglementa și asigurarea în contra secetei, și se intenționează a se declara obligatorii asigurările suprafețelor până la 50 Ha. Prin proiect se înființează o regie de stat a asigurărilor agricole, care va funcționa pe lângă Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

S. P.

CRONICA

Un plan de refacere a creditului. Revista „Wirtschaftsrundschau“, despre care am mai amintit aici publică în numărul ei din Septembrie 1936, un articol relativ la un plan de refacere a creditului, sub semnătura lui Gustav Weilauer, iar în numărul din Octombrie 1936, Dr. Heinrich Plattner, reia aceeași problemă.

Punctul de plecare a discuției îl formează credința că o refacere a creditului nu e posibilă până când portofoliul din conversiune nu e complet lichidat. Gustav Weilauer propune dela început preluarea acestui portofoliu de către stat, atât portofoliul băncilor, cât și acel al Băncii Naționale.

Preluarea acestui portofoliu s'ar face de către o instituție de stat cu un capital de 500 milioane Lei subscris în mare majoritate de către stat și în mai mică măsură de către B. N. R. Mijloacele financiare ar fi procurate de către B. N. R. prin scontarea creanțelor din conversiune preluate dela bănci.

Acesta e principiul fundamental, larg expus și argumentat de către ambii autori citați.

Ideia e în orice caz acceptabilă. Am arătat și eu într'alt loc, că e absolut necesară lichidarea portofoliului rămas din conversiune și a celui vechiu, chiar neîntrat în conversiune, pentru ca băncile să poată găsi mobilitatea și libertatea, și acest lucru trebuie făcut mai înainte de orice.

Fondul planului arătat de cei doi autori caută acest lucru chiar, forma practică a planului e practică însă numai în teorie. Când s'ar căuta să se aplice aceste planuri, ele s'ar lovi de o mulțime de greutăți. În primul loc B. N. R. ar găsi o mulțime de inconveniente acestui proiect, mai ales când el nu vine din cercuri oficiale.

Nu însuși planul suferă de defecte. El e aproape perfect așa cum e alcătuit, dar condițiile dela noi din țară și mentalitatea conducătorilor noștri, nu permite aplicarea acestor proiecte. Inchipuți-vă percepțiile în-

casând ratele din conversiune și B. N. R. acordând reescont asupra unor creanțe intrate în conversiune și de unde s'ar acoperi diferența dela scontul care e totdeauna mai urcat decât dobânda adusă de creanțele din conversiune. B. N. R. să accepte aceasta? Dar a făcut măcar cineva socoteală de ce sume ar trebui pentru a absorbi tot portofoliul din conversiune, și apoi odată băncile ușurate, nu vor veni și particulari cu aceleași pretenții?

Am spus că cu toate acestea, ideea e bună. Problema balastului rămas din conversiune e deosebit de importantă pentru bănci, importanță prea evidentă dacă ar fi să amintim numai disproporția între termenul în care se încasează creanțele în conversiune și cel în care se plătesc depunerile reduse. Dar aceste creanțe îngreuiază activul băncii, cuprinzând cea mai mare parte a lui și dă băncii însăși acea impresie de nesiguranță în mișcări care nu o lasă să înceapă într'adevăr o mișcare proprie de înviorare, de refacere.

Cei cari au alcătuit planul, nu au făcut-o desigur în speranța că vor fi ascultați, au crezut însă și cred că vor reuși să atragă atenția număroaselor comisii cari lucrează la „refacerea creditului“ asupra problemei mereu deschisă a conversiunii și în special a urmărilor ei. Aceste urmări la cari nu s'a gândit nimeni când s'a făcut legea, o lege care numai din punct de vedere juridic și momentan a fost bună. Problema însăși a urmărilor legii nu a preocupat pe nimeni aproape, și-au închipuit, legiuitorii după percepțiile celebrului „sistem D“, că lucrurile trebuiesc și pot fi rezolvate atunci când se prezintă și nu trebuie să fie prea mult socolite dinainte.

Și nu trebuiesc într'adevăr uitate aceste lucruri: conversiunea mai reprezintă și azi încă o puternică plagă pe capul creditului nostru și refacerea lui nu se poate face și nici n'ar trebui încercată, până când ea nu va fi îndepărtată.

Planul de mai sus are acest avantaj de nediscutat, că pune în mijlocul discuțiilor de azi, problema sub adevăratul ei aspect. Ne bucură chiar când vedem din partea conțelătenilor noștri sași un interes sincer și un studiu serios a problemelor de mare actualitate, nu numai pentru bănci dar pentru întreaga noastră viață economică.

Refacerea creditului. Ziarele se ocupă zilnic cu tot mai puțin interes de această chestiune.

Ultimele evenimente în activitatea acestor comisii arată totala lipsă de pregătire și studii astfel după ce s'a discutat timp de 3 săptămâni problema creditului meșteșugarilor și funcționarilor, și s'a ajuns la un proiect — cum va fi el — dl Ministru al cooperăției M. Negură, examinează azi problema organizării pe baze cooperative a acestui credit.

În ce privește modificarea legii bancare, principala noutate e aceia prin care se „recunosc drepturile câștigate“ ale băncilor la data promulgării legii.

Creditul agricol. În legătură cu organizarea creditului agricol dl Ministru Sassu va veni cu un proiect de lege pentru standardizarea cerealelor și crearea de silozuri în diferitele părți ale țării.

Creierea acestor silozuri și răspândirea lor în măsură cât mai mare în diversele părți ale țării, va permite acordarea de credite mai ușor prin scontarea warantelor date pentru cerealele depuse.

Noul cod de comerț. Noul cod de comerț, la care se lucrează de mai mulți ani dearându-l, e aproape de terminare. El reprezintă un progres real în materia aceasta mai ales că în materie comercială — până a putea modifica codul propriu zis — a intervenit cu o serie de măsuri ca să completeze codul creind numeroase nepotriviri și confuzii.

Codul nou pornește dela cele mai moderne coduri realizate într'alte țări și va îngloba în el — toate noile inovații aduse în ultima vreme prin legi speciale, cum ar fi bunăoară problema concordatului preventiv care în noul cod va suferi importante modificări.

Tratative cu străinătatea în urma ultimelor evenimente monetare dintr'alte țări, s'a găsit de necesar modificarea mai multor convenții comerciale și de plăți cu străinătatea. Conducătorii serviciilor de studii ai ministerului de finanțe, de comerț și ai B. N. R. au plecat iarăși prin străinătate ca să găsească drumuri mai luminoase în confuzia aproape generală care există.

Dolarul e iarăși convertibil în aur. Se știe că odată cu devalorizarea dolarului i s'a suspendat și convertibilitatea lui în aur. În ultimul timp importante ieșiri de aur din Franța au luat mai ales drumul Americii astfel că Federal Reserve Bank, s'a văzut în situația să poată reveni la schimbul în aur, al dolarului, la cerere.

Bursa. Săptămâna trecută, bursa și-a revenit puțin din nesiguranța care determinase o ușoară scădere a cursurilor și iarăși s'au înregistrat urcări.

Renta înzestrării s'a urcat din nou atingând cursuri încă neînregistrate. Titlurile mici au ajuns la 64, iar cele mari la 69. În timp de o lună aproape aceste hârtii arată o urcare de 30%!

Astra Română la 940, B. N. R. la 4.875, S. T. B. la 1680, Reșița la 505 — au notat cursuri destul de urcate. Rentele de stat rămân însă cele mai preferate, cele mai căutate și înregistrând cursuri în continuă creștere. Noi am insistat aici de atâtea ori asupra importanței cunoașterii acestor efecte a cursurilor lor și a negocierii lor, atunci când legea bancară cere finerea unui important stoc de efecte de stat, e bine ca acestea să fie procurate din vreme și la cursuri favorabile. Chiar comerțul cu aceste titluri e interesat în special cu rente de consolidare. În această privință e interesant de știut că deși cursul oficial al acestei rente e de 26—27%, pentru titlurile mici de 500 Lei se plătește 40—45% la vânzare celor cari plătesc impozite cu ele, iar pentru cele de 1000 și 2000 Lei, cursuri variind între 32 și 40%, numai titlurile mari urmează cota bursei.

Cumpărarea deci a titlurilor mici la cota bursei, și revânzarea lor la cursurile indicate mai sus poate însemna un apreciazabil beneficiu pentru băncile noastre fără risc chiar când nu le-ar putea revinde, căci dobânda adusă este de peste 10%. Dr. N. PETRA.